

Kodolányi János Egyetem által indítandó óvodapedagógus (gyógypedagógia, környezeti nevelés specializációk) alapképzési szak nyilvántartásba vétele

A MAB Testület 2025/1/V/1. sz. határozata

Iktatószám: MAB/66-1/2025

A Testület nem támogatja az óvodapedagógus (gyógypedagógia, környezeti nevelés specializációk) alapképzési szak indítását a Kodolányi János Egyetemen.

A Testület által elfogadott kollégiumi indoklás a MAB Testület határozatához

A szakot felépítő tudományágak, szakterületek, valamint az ezeket megjelenítő ismeretkörök és tantárgyak a jelzett kredittartományokban vannak. A tanterv szerkezete nem megfelelő, az ismeretek egymásra épülése nem biztosított. Ennek oka, hogy a törzsanyagban a társadalomtudományi alapismeretekhez tartozó tárgyak közül több a képzés utolsó harmadában szerepel. Több tantárgy esetében nem került meghatározásra előtanulmányi feltétel, például az Óvodapedagógia című tantárgy ismeretanyagának elsajátításához a hallgatóknak először a fejlődéslelektani ismereteket kellene elsajátítaniuk. Az óvodai gyakorlatok eredményességéhez szükségesek az elméleti és a módszertani alapok, de ez a feltétel nem teljesül például az Óvodai gyakorlat 3. Verselés, rajzolás című tantárgy esetében. A Vizuális alapok, bevezetés az óvodai vizuális kultúrába című tárgy esetében „a hallgatók tanulmányaik, tapasztalataik és saját elképzeléseik alapján a kurzus befejezésekor prezentációt készítenek egy óvodai vizuális kommunikációs elemekből álló foglalkozás tematikájának kidolgozásához”. A fenti tárgy az első félévben szerepel, amikor a hallgatók az alapvető pedagógiai-pszichológiai tudástartalmakat sajátítják el, az óvodai étellel ismerkednek, a számonkérésben megfogalmazott elvárások teljesítéséhez a hallgatók nem rendelkeznek még megfelelő előtudással és tapasztalattal. A környezeti nevelés specializáció és A külső világ tevékeny megismeréséhez tartozó módszertani ismeretek kapcsolata nem tisztázott, az ismeretek egymásra épülése nem valósul meg. A Környezetpedagógia az 5. félévben, a Projektpedagógia 4. félévben szerepel, miközben a hallgatóknak a 4. félévben már külső világ tevékeny megismerése témakörben foglalkozásokat kell tartani az óvodai gyakorlat során.

A képzés tantárgyleírásai és a megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. Az ismeretkörökben szereplő tantárgyak köre – az elnevezések alapján – megfelelő lenne a képzési cél eléréséhez, a tantárgyi programokban szereplő tartalmak azonban több esetben nem biztosítják a képzési cél elérését. A törzsanyag és a specializációk tantárgyi programjaiban kevésbé jelenik meg a koragyermekkor pedagógiájához való releváns kapcsolódás, az ismeretek implementálhatósága az óvodai nevelésre vonatkozóan. A tantárgyleírások egy részében az elsajátítandó ismeretanyag tartalma az óvodai tevékenységformákat előkészítő módszertanok és az azokat megalapozó elméleti-gyakorlati ismeretek vonatkozásában egyenletlenek. Helyenként olyan ismeretek kapnak szerepet, amelyek az alapképzésen túlmutatnak (pl. gyógytestnevelés, rekreációs ismeretek ennek kapcsán hangsúlyozandó, hogy óvodás gyermekekről beszélünk, nem tanítványokról), avagy elmélet-központúak, mint pl. a Rajzolás, festés, mintázás, kézimunka, a vizuális nevelés módszertana című ismeretkör tantárgyai. A képzésben részt vevő hallgatók vizuális alkotóképességének fejlesztésére akkor kerül sor, amikor már az óvodában nekik kellene az óvodás korú gyermek ilyen irányú készségeit fejleszteni (3. félév). A Verselés, mesélés, az anyanyelvi, irodalmi nevelés és módszertana ismeretkör elnevezése megtévesztő, azt sugallja, hogy az anyanyelvi nevelés csak a Mesélés, verselés témakörben valósítható meg, holott az anyanyelvi, irodalmi nevelés az óvodai nevelés általános feladatai közt szereplő, minden tevékenységformában megvalósítandó nevelési feladat.

A specializációk ismeretköreire vonatkozó felosztása nem felel meg azon MAB elvárásnak, mely szerint az ismeretkör komplex, több féléves tantárgy vagy legfeljebb 12 kreditnyi ismeretanyagot felölelő, szakmailag, szakterületileg összetartozó tantárgyak/tantervi egységek csoportja. Ennek oka, hogy a szakindítási beadványban a specializációk 16-16 kreditnyi ismeretanyaggal jelennek meg.

A megadott szakirodalmak nem biztosítják a képzési cél, valamint az előírt kimeneti kompetenciák elérését a képzési időn belül. Ennek oka, hogy a tantárgyleírásokban megjelölt szakirodalom elavult, pedig az óvodapedagógia, az óvodai módszertanok területén folyamatosan jelennek meg könyvek, kiadványok, cikkek. Például a Nevelésszociológia című tantárgy legfrissebb szakirodalmak 1997-es, de a megadott szakirodalmak között megjelennek 1980-as és 1976-os kiadású művek is. Az Óvodai játékok megismerése című tantárgy szakirodalmában 2007-es és 2008-as kiadású irodalmak is megjelennek. A Kommunikáció és beszédfejlesztés című tantárgy megadott szakirodalmak több, mint 20 éves, de az ajánlott irodalom is 30 éves kiadványokat jelöl meg. Az anyanyelvi nevelés és módszertana legfrissebb szakirodalmak 2016-os kiadású, a további szakirodalmak között 2004-es, 2007-es, 1998-as és 1994-es irodalmak jelennek meg. A hallgatók számára előírt/ajánlott szakirodalmak körében ajánlott a 2015-2020. évek után megjelent, korszerű tudományos munkák arányának növelése. Az intézményi könyvtári állományban a legfrissebb koragyermekkor, óvodapedagógiai szakirodalmak, valamint az óvodai nevelés gyakorlati-módszertani innovációját támogató kiadványok beszerzése (A Kisgyermek, az Óvodai Nevelés folyóirat, illetve az Óvodai Nevelés folyóirat kiadójánál elérhető módszertani kiadványok).

Az elmélet-gyakorlat összkreditszámát tekintve az elvárásoknak megfelelő tartományon belül esik (55:125 kredit), viszont az ismeretkörök esetében nem egyértelmű, hogy ha pl. a Pedagógia ismeretkörben minden tantárgy előadás, és az kollokviummal zárul, akkor hogyan lesz az „elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, képzési karaktere: 58,33% elmélet, 41,66% gyakorlat. A tantárgyleírásokban a tantárgy elméleti vagy gyakorlati jellegének mértéke, „képzési karaktere” sorban több tantárgy esetében is megoszlik az arányszám, miközben a tanóra típusa vagy előadás vagy szeminárium. A tantárgyleírásokban a tanórák típusa, képzési karaktere és az ismeretellenőrzés módja nem minden esetben van összhangban. Az adatlapon a gyakorlati képzés időtartamára vonatkozó információ pontosításra szorul, a gyakorlat nem lehet hat félév.

A gyakorlati képzés második félévében az előfeltétel „az előző gyakorlati képzésben szereplő tárgy teljesítése”. Az, hogy a hallgató sikeres módszertani vizsgát tesz (feltételezhetően a játékból) csak a tantárgyleírásban olvasható.

A gyakorlati képzés (szakmai gyakorlat) összhangban van a szak célkitűzéseivel, megvalósítása és szakmai minőségének biztosítása a bevont partnerintézményekben dolgozó „mentorpedagógusok” feladata, de a szakindítási dokumentum nem tartalmaz információt arra vonatkozóan, hogy az óvodapedagógusok felkészültek-e a hallgatókkal kapcsolatos mentorálási feladatok ellátására és az sem egyértelmű, hogy ki és milyen módon támogatja őket ebben a felsőoktatási intézmény részéről.

A szakfelelős az intézménynek „akkreditációs” nyilatkozatot adott, teljes munkaidőben foglalkoztatott (AT) egyetemi tanár. Több éves oktatói és kutatói tapasztalattal rendelkezik, szakmai kompetenciája, kutatási területe összhangban van a szak képzési programjával, e szakterületen igazolt szakmai gyakorlattal és teljesítménnyel rendelkezik, megfelel a szakfelelőssel szemben támasztott követelményeknek.

A gyógypedagógia specializáció felelős kutatási területe, oktatási tevékenysége illeszkedik az általa gondozott specializációhoz.

A Környezeti nevelés specializáció felelősének tudományos-szakmai munkássága, oktatási tapasztalata megfelelő, azonban az óvodapedagógia, óvodai nevelés, koragyermekkor pedagógiája területén nem rendelkezik releváns szakmai tapasztalattal, ezért a specializáció felelőssel szemben támasztott követelményeknek nem felel meg.

Az egyes tantárgyak felelőseinek többsége a bölcsészettudomány területén rendelkezik szakmai-tudományos háttérrel és publikációs tevékenységgel, végzettségük is ehhez a területhez illeszkedik. Az óvodai nevelésben szerzett ismeretek köre, a pedagógiai jártasság, szakmai-gyakorlati tapasztalat több oktató esetében teljes mértékben hiányzik, így nem biztosított a hallgatók pályaszocializációjának eredményes támogatása és az óvodapedagógiai tudás és szakmai kompetenciák kialakításának hatékonysága és eredményessége. A szak intézményi oktatói körének szakmai kompetenciája a gondozott, oktatott tantárgyhoz, illetve ismeretkörhöz csak részben kapcsolódik, eddigi szaktudományos/szakmai fejlesztői tevékenységük nem az óvodapedagógus képzéshez, nem a 3-6-7 éves gyermekek nevelésére felkészítő kurzusok szakmai tartalmához illeszkedik.

A képzés tárgyi feltételei rendelkezésre állnak.

I.1.-I. 2. A tanterv, a tantárgyi programok, tantárgyleírások szakmai tartalmának megfelelése	
A szak képzési és kimeneti követelményeiben (KKK) leírtak	megfelel
A szakmai tartalmak (tantárgyleírások, megadott szakirodalmak) biztosítják-e a képzési cél, az előírt kimeneti kompetenciák (tudás, képesség, attitűd, autonómia és felelősség) elérését az adott képzési időn belül.	nem felel meg
I.3. A tervezett képzési folyamat, a módszerek, eszközök, eljárások megfelelése	
a) A tanulástámogatás intézményi eszközrendszere (tananyag, segédletek, tutor/mentor rendszer), az oktatási módszertan (ismeretátadási módok) korszerűsége, alkalmassága a hatékony ismeretszerzésre.	megfelel
b) A gyakorlati képzés összhangja a szak orientációjával, körülményei, szervezettsége az intézményben zajló és az intézményen kívüli (szakmai gyakorlat) képzés során.	nem felel meg
c) Az ismeretellenőrzési, értékelési módszerek, eljárások (beleértve a záróvizsgát is) alkalmassága a valós hallgatói tudás és teljesítmény mérésére.	megfelel
II. A képzés személyi feltételei	

II.a) A szakfelelős megfelelése	megfelel
II.b) A specializáció felelős megfelelése	nem felel meg
II.2. A szakon oktatók	
a) A felelősök (ismeretkör, ill. ismeretkörbe nem tartozó, önálló tantárgy felelősei) megfelelése	megfelel
b) A szak összes intézményi oktatójának, a teljes oktatói körnek a megítélése	megfelel
III. Szakterületi infrastrukturális feltételek	
Infrastrukturális alapfeltételek (tanterem, előadóterem, laboratóriumok, műhelyek, gyakorlóhelyek és felszereltségük) és az oktatási eszköztárak (számítástechnikai, oktatástechnikai ellátottság stb.), valamint a (intézményi és azon kívüli) gyakorlati képzés feltételei.	megfelel
Könyvtári ellátottság és a szolgáltatások, kötelező szakirodalmak elérhetősége, szakdolgozatok elkészítésének feltételei, tanulást segítő eszközök, tankönyv, jegyzet ellátás stb. (idegen nyelven folyó képzésben az adott idegen nyelvű anyaggal).	megfelel

Budapest, 2025. február 21.

Prof. Dr. Csépe Valéria
a MAB elnöke